

Saksbehandler: Eman Tacklami

Arkivsaksnr.: 19/1588

Arkiv:

Tertialrapportering per 30. april 2019**Rådmannens forslag til vedtak:**

1. Det foretas følgende budsjettendringer i driftsbudsjettet i henhold til tabellen under:

Rådmannens forslag til budsjettjusteringer- drift	Beløp
Teknisk justering-bruker flyttes fra barnevern til TKK	-1 680
Teknisk justering-bruker flyttes fra barnevern til TKK	1 680
Teknisk justering-bruker flyttes fra privat til kommunal miljøtjeneste	-4 200
Teknisk justering-bruker flyttes fra privat til kommunal miljøtjeneste	4 200
Økt behov for bemanning i miljøtjenesten	2 900
Økte refusjoner for ressurskrevende tjenester jf. årsrapportsaken	-2 900
Overføring av prosjekter fra investering til drift	1 620
Reduserte overføringer fra drift til investering som følge av linjen over	-1 620
Tilskuddsordning for tilkoblingsgebyr for lag og foreninger i Sola kommune	300
Reduserte felleskostnader	-300
Sum	0

2. Det foretas følgende budsjettendringer i investeringsbudsjettet i henhold til tabellen under:

Prosjekt	Beløp
Samlebevilgning formål barnehage	-670
Samlebevilgning formål idrett	-400
Samlebevilgning formål uteareal	-150
19017 Tilrettelegging universell utforming (årsbev.)	-400
Redusert overføring fra drift	1 620
19016 Nytt rådhus	-15 000
29080 Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	25 000
29082 Rehabilitering Havnealleen barnehage	-3 000
29083 Skolebruksplan, Storevarden skole, to klasserom, storstue og uteareal	-11 130
39103 Institusjonskjøkken	-1 200
59674 Turveg Hafrsfjord - Jåsund	-2 400
Sum tekniske budsjettjusteringer	-7 730
29081 Skolebruksplan, Kornbergvegen 23	-7 000
59364 Sola arena, infrastruktur	7 000
59685 Sola arena, uteanlegg	3 000
Finansiering av Sola arena ved bruk av disp.fond	-10 000
59687 Bysykler og ladestasjoner	200
(nytt) Persontellere Sola kommune	1 500
59206 R116 Renovasjon (årsbev.)	610
59462 Forskutteringer av Bymiljøpakken, trafiksikringsmidler	-1 500
59464 Reguleringsplan gang-/sykkelveg Vigdelsvegen	1 000
Redusert tilbakebetaling for gjennomførte prosjekter Bymiljøpakken	1 500
Bruk av fond Sola sentrumsplan	6 230
Sum kostnadsendringer	2 540
Redusert finansieringsbehov totalt	-5 190
Redusert mva kompensasjon	883
Redusert låneopptak	4 307
Udekket/udisponert	-

3. Låneopptak for kommunes investeringsprosjekter reduseres med kr 4,3 mill. Nytt låneopptak for 2019 vil utgjøre kr 354,4 mill.

4. Låneopptak for Sola tomteselskap KF reduseres med kr 7,3 mill. Nytt låneopptak for 2019 vil utgjøre 72,2 mill. Følgelig nedjusteres utlån til foretaket i kommunens investeringsbudsjett med kr 7,3 mill.

5. Det innføres egenbetaling for etter skoletidstilbudet på kr 1 200 per måned, jamfør omtale under avsnitt 2.2.6.

6. Finansrapport tas til orientering.

Vedlegg:

Vedlegg 1- Prosjektrapport investeringer per 1. tertial 2019

Vedlegg 2- Sola tomteselskap KF- 1. tertial 2019

SAKSUTREDNING:

Saken skal behandles i følgende utvalg:

Formannskapet
Kommunestyre

Saken gjelder:

Budsjettoppfølgingsrapport er rådmannens tilbakemelding til de folkevalgte på status sammenlignet med vedtatte økonomiske ramme for 2019. Dette er et styringsverktøy for både folkevalgte og administrasjon. Det er etablert et internt system for månedlig rapportering fra virksomhetsnivå til rådmannsnivå. Prognosene i tertialrapport er derfor basert på den enkelte resultatsansvarliges rapportering til kommunalsjefer/rådmann, samt rådmannens egne vurderinger. For å få en fullstendig oversikt over kommunens økonomiske situasjon legger rådmannen fram en samlet rapport som redegjør status for drift (del 1), investering (del 2), finans (del 3), verbale punkter fra vedtatt HØP 2019-2022 (del 4) og kommunale foretak (del 5). Videre ønsker rådmannen å gjøre denne rapporten lett tilgjengelig både for folkevalgte og innbyggere ved å publisere rapporten på kommunens hjemmeside i tillegg til vanlig publisering knyttet til politisk behandling.

1 DRIFTSBUDSJETTET

1.1 FRIE INNTEKTER (SKATT OG RAMMETILSKUDD)

Akkumulert skatteinngang per 30.04.2019 er på kr 314,3 mill. Inngangen så langt utgjør en vekst på 0,1 % i forhold til samme tid i fjor og er kr 5,3 mill. lavere enn budsjettet.

Sola får en lavere andel av skatten enn i fjor fordi fordelingstallet er 0,24 prosentpoeng lavere i 2019. Dette utgjør ca. kr 1 mill. nedgang i skatteinngangen fra januar 2018 til januar 2019.

Vedtatt budsjett for skatteinngangen i Handlings- og økonomiplan 2019-2022 innebærer skattevekst på 4,4 % i forhold til reell, endelig inngang i 2018. På landsbasis ble det i Statsbudsjettet opprinnelig budsjettet med en vekst på 1,8 % for kommunene. Som følge av at skatteinngangen mot slutten av året ble høyere enn forventet, er budsjettet økning på landsbasis 0,4 % i forhold til reell skatteinngang i kommunene i 2018. Skatteinngangen for Sola kommune er budsjettet utfra forutsetningen om et forventet skattenivå på ca. 125 % av landsgjennomsnittet.

Økningen i forskuddstrekk er på 0,2 % i forhold til samme periode i 2018. Forskuddstrekk er kommunens hovedinntekt og utgjør i underkant av 90 % av kommunens skatteinntekter.

Rådmannen har gjort en dypere analyse av skatteinngangen så langt i år i skattemelding per mars, referatsak F-sak 13/19 møte 9. april 2019.

Hovedbudskapet i analysen er at kommunen fortsatt merker ettervirkninger fra oljekrisen. Det var nedgang i innbetalt forskuddstrekk 2015-16 og 2016-17. Oppgangen 2017-18 er svært liten med bakgrunn i de forutgående årenes nedgang. De fleste av kommunens store oljeselskaper har hatt nedgang mens det i hovedsak er det offentlige og selskap utenfor oljevirksomheten som har oppgang i forskuddstrekk. Sysselsettingen er på vei tilbake i regionen, men det antas at oljekrisen og dens etterdønninger medfører at mange får lavere lønn enn tidligere som i sin tur påvirker kommunens inntekter. Dels får ansatte i oljevirksomheten lavere betalt, noe som igjen kan skyldes blant annet lavere bonus- og overtidsutbetalinger. Dels er det også slik at dem som har byttet jobb, nå er sysselsatt i næringer med lavere lønnsnivå enn oljevirksomheten. Det er vanskelig å anslå hvor lenge etterdønningene etter oljekrisen vil påvirke kommunens inntekter, men det er ingen tvil om at skatteinntektene vil stabilisere seg på et nivå betydelig lavere enn det som var normalen før krisen.

I tillegg har det vært korreksjoner i skattemannstall som er pågått over flere år og som innebærer at personer med D-nr. (uten permanent fødselsnummer) som tidligere skattet til Sola nå skatter til andre skatteoppkrevere, i hovedsak Skatteoppkrever Utland. Over tid i perioden 2015-2019 har dette ført til anslagsvis kr 5 mill. i nedgang i skatteinntektene for Sola kommune.

Tabellen under viser status i Sola per 30.04.19:

	Regnskap per 30.04.19	Periodisert budsjett pr 30.04.19	Mindre- inntekt	Vekst fra 2018	Vekst på landsbasis	Prosent av landsgj.snitt
Skatt	314 313	319 600	-5 287	0,10 %	4,4%	125,1%

(tall i kr 1 000)

Tabellen under viser vekst i nabokommuner:

Kommune	Skattevekst januar-april 2018 – 2019
Sandnes	2,90 %
Stavanger	2,40 %
Sola	0,10 %
Randaberg	0,70 %
Klepp	4,00 %

Sola har per april 2,7 % arbeidsledige (helt ledige - tall fra NAV), mens arbeidsledighet i Stavanger og Sandnes er på 2,8 %. Arbeidsledighet i Rogaland og for landet er på henholdsvis 2,4 % og 2,3 %. For Sola og Rogaland er arbeidsledighet på henholdsvis 0,2 prosentpoeng og 0,1 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av 2018. Tallene for landet er uendret i forhold til 31.12.18.

Rådmannen vil følge utviklingen i skatteinntekter nøye og foreslår ingen endring i denne tertialen.

1.2 REVIDERT NASJONALBUDSJETT 2019 OG KOMMUNEPROPOSISJON 2020

Regjeringen la frem revidert nasjonalbudsjett 2019 (RNB) og kommuneproposisjon 2020 14. mai. Dokumentene gir signaler om hvordan utvikling i norsk økonomi har vært, hvordan utsiktene blir fremover og hvilke konkrete endringer som regjeringen vil foreslå. Kommuneproposisjonen tar for seg kommunenes økonomiske opplegg og endringene som berører kommunale oppgaver og økonomi. Under gir rådmannen en omtale av de mest sentrale endringene som fremkommer i dokumentene.

1.2.1 Revidert nasjonalbudsjett 2019

Frie inntekter

For 2019 er det foretatt en oppjustering av anslaget for skatt på inntekt og formue med 1,35 mrd. for kommunene samlet sett. Oppjustering av skatteanslaget må ses i sammenheng med at skatteinngangen på landsbasis så langt i 2019 har vært god, og at skatteinntektene for 2018 ble 2,2 mrd. kroner høyere enn anslaget i nasjonalbudsjettet 2019. Den prosentvise veksten i skatt på inntekt og formue fra regnskap 2018 til 2019 anslås nå i RNB til 1,2 pst.

Den kommunale lønns- og prisveksten (deflatoren) er i RNB justert opp fra 2,8 til 3,0 pst.

Oppjusteringen skyldes økt prisvekst på varer og tjenester, og økningen i deflatoren trekker isolert sett ned realinntektsveksten for kommuner og fylkeskommuner med 1,0 mrd. kroner.

Betydning for Sola kommune: Oppjustering for skatteanslaget på landsbasis har betydning for beregning av inntekstutjevning og Sola sin andel av den. Det gjøres likevel oppmerksom på at endelig inntekstutjevning beregnes på bakgrunn av reelle skatteinngangen i 2019 og den påvirkes av

resultatene for skatteinntekter både på landsbasis og for Sola kommune. Størrelse på den endelige inntektsutjevningen er ikke kjent før sent på året.

Kompensasjon til kommunene for økte utgifter til sosialhjelp

I henhold til Prop. 74 L (2016-2017) om endringer i AAP-regelverket er det enighet om at kommunene skal kompenseres for eventuelle større merutgifter som følge av regelendringene i AAP fra 1.1.2018. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2019 foreslår regjeringen å øke rammetilskuddet til kommunene med kr 90 mill. for å kompensere kommunene for anslåtte merutgifter til økonomisk sosialhjelp i 2019.

Arbeids- og sosialdepartementet følger opp dette videre, og er i dialog med KS med sikte på å kartlegge i hvilken grad endringene i regelverket for AAP har betydning for kommunenes utgifter. Kommunene har bedt om kompensasjon, og regjeringen forventer at brukerne som går ut av ordningen med AAP følges godt opp av de kommunale sosialtjenestene, for å hjelpes tilbake til arbeid eller utdanning.

Betydning for Sola kommune: Økning i rammetilskuddet utgjør kr 0,4 mill. for Sola kommune. På nåværende tidspunkt er det vanskelig å tallfeste hvor mange innbyggere i Sola gjelder, men ut fra det en kjenner til nå er antallet begrenset.

VTA og arbeidsmarkedstiltak

Regjeringen foreslår å omdisponere kr 15 mill. til flere VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) I Sola er det rundt 4-5 innbyggere på venteliste til enhver tid per i dag.

Legger til rette for 900 flere og bedre heldøgns plasser i sykehjem og omsorgsboliger

Regjeringen har i revidert budsjett 2019 foreslått å gi tilskudd til 900 flere og bedre heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsbolig. Dette innebærer at tilsagnsrammen i investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser øker med 1 567,6 mill. kroner i 2019. Tilskuddet er likt fordelt mellom posten for netto tilvekst av plasser og posten for rehabilitering og utskifting av plasser. Bevilgningen i 2019 øker med 78,4 mill. kroner til første års utbetaling av tilsagnsrammen.

Betydning for Sola kommune: Sola kommune har allerede fått bevilget investeringstilskudd til nye Sola sykehjem og forhåndsgodkjent søknaden for boligene på Kjelsberg Ring. Økningen i tilskuddet har derfor ingen betydning for Sola kommune sine vedtatte prosjekter per i dag. Nye mulige prosjekter å søke på: Forsterket skjermet enhet på TABO, miljøtjenesten har flere omsorgsboliger som trenger rehabilitering og pilotprosjektet (boliger for psykisk utviklingshemmede).

Nytt tilskudd til lokalkjøkken

Regjeringen foreslår å etablere et tilskudd til renovering, bygging eller etablering av kjøkken ved eksisterende sykehjem og heldøgns omsorgsbolig. Det foreslås å sette av 12,5 mill. kroner i tilsagnsramme for tilskuddet i 2019. I forslag til revidert budsjett foreslår regjeringen derfor en tilsagnsramme på 12,5 mill. kroner og bevilgning på 625 000 kroner til første års utbetaling i 2019. Tilskuddet vil ha oppstart 1. oktober 2019. Det er opplyst at Husbanken vil utarbeide retningslinjer/kriterier fram til 1.oktober.

Betydning for Sola kommune: Det er vedtatt at Sola kommune skal bygge produksjonskjøkken på Sola sjukeheim, og at arbeidet skal starte opp i 2019. Arbeidet med søknad og planlegging av ombygging pågår, og Sola kommune vil slutføre dette arbeidet og sende inn søknad så snart kriteriene for tilskudd gjøres kjent. Når forhåndsgodkjenning er gitt av Husbanken vil prosjektet gå ut på anbud. Det er foreløpig uklart hvor mye Sola kommune kan forvente av tilskuddet.

1.2.2 Kommuneproposisjon 2020

Frie inntekter

Regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter for kommunene mellom 1 og 2 mrd. kroner i 2020. Dette tilsvarer en vekst på mellom 0,3 og 0,5 prosent. Inntektsveksten for 2020 som varsles i denne proposisjonen er regnet fra anslått vekst i inntektsnivå i 2019 i RNB 2019. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har foretatt beregning som viser at kommunesektoren kan ha merutgifter i 2020 på om lag kr 1,3 mrd. Herunder kr 0,9 mrd. er knyttet til tjenester som finansieres fra frie inntekter. Regjeringen tilskriver at det er viktig at kommunalsektoren fortsetter å prioritere omstillings- og effektiviseringsarbeid i tiden framover. Videre legges det opp til at de kommunale og fylkeskommunale skattørene for 2020 fastsettes i Statsbudsjettet for 2020.

Pensjonskostnader

Anslaget for pensjonskostnader heftes med usikkerhet. Departementet har for 2020 ikke foretatt endringer i de økonomiske forutsetningene for beregning av de regnskapsmessige pensjonskostnader. Dette vil bli opplyst senere i et brev. I tillegg innføres ny offentlig tjenstepensjon fra 2020. Dette vil påvirke pensjonspremiene og kravene til premiereservene i kommunesektoren. KLPs beregninger viser at dersom man i årene framover legger til grunn uendrende økonomiske og demografiske forutsetninger vil netto pensjonskostnad bli redusert i 2020 og ventelig deretter være stabilt på dette nivået. Bildet vil riktignok kunne endres av endrende forutsetninger.

Innlemming av øremerkede tilskudd

Regjeringen vil over tid utvikle flere øremerkede tilskudd og redusere det totale omfanget av øremerking. Det vil bli løpende vurdert om øremerking av midler til gitte formål innebærer en hensiktsmessig styring av kommunesektoren og er i tråd med retningslinjene for øremerkede tilskudd, eller om rammefinansiert. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2020 foreslå å utvikle og innlemme følgende tilskudd i rammetilskuddet til kommunene:

- Tilskudd til psykologer i de kommunale helse og omsorgstjenestene
- Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens
- Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak
- Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater med spesielle behov
- Tilskudd til karriereveiledning
- Tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.–10. trinn (lærernorm)
- Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig
- Tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn
- Tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse
- Tilskudd til klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid

Betydning for Sola kommune: Når tilskuddene innlemmes i rammetilskuddet brukes da en annen kostnadsnøkkel som gjelder inntektssystemet. Derfor er det i skrivende stund uvisst hva konsekvenser for Sola kommune vil bli. Tilskudd til økt lærertetthet vil i 2020 innlemmes som tilskudd utenfor overgangsordning, men likevel som en del av rammetilskuddet. Fra år 2021 innlemmes tilskuddet via delkostnadsnøkkel for skole og som følge av dette blir konsekvenser veldig usikre.

Krav til internkontroll i ny kommunelov

Ny kommunelov inneholder ny regulering av krav til internkontroll med kommuneplikter. Dette er i kommuneloven av 1992 kun regulert med et overordnet krav om betryggende kontroll. I ny kommunelov skjerpes og tydeliggjøres kravet om internkontroll med en egen bestemmelse med tydelige minstekrav til hvordan internkontrollen, som er kommunedirektørens ansvar, skal være. Den nye loven tar inn i seg mange av de elementene som i dag finnes i særskilte bestemmelser om internkontroll i lover og forskrifter på ulike sektorer – men er likevel ikke like detaljert som en del av

disse. Som en forutsetning for at den nye internkontrollreguleringen i ny kommunelov skal tre i kraft, ligger at eksisterende regulering i særlovgivningen som gjelder internkontroll med kommuneplikter skal gjennomgås og i hovedsak oppheves. Ny kommunelov skal erstatte en rekke særlover slik at reguleringen blir klarere, enklere og mer helhetlig. Målsettingen er å gjøre reguleringen enklere, og internkontrollen bedre.

1.3 AVDRAG, RENTER OG UTBYTTE

I vedtatt budsjett 2019 er minimumsavdrag budsjettert med kr 46 mill. I tillegg er det budsjettert med kr 15,7 mill. til avdrag utover minimumsavdrag etter kommuneloven. Foreløpig beregnet reell minimumsavdrag for 2019 utgjør kr 46,7 mill., noe som er litt høyere enn opprinnelig budsjettert. Rådmannen kommer til endelig beregning ved neste tertial og forslag til nødvendig inndekning.

1.3.1 Rente

I vedtatt budsjett 2019 er det budsjettert med en gjennomsnittrente på kommunens innlån på 2,5 % i 2019. Dette tilsvarer kr 38,5 mill. Det ble tatt høyde for den varslende renteøkning i 2019 og videre i planperioden. Beregninger gjort i denne tertialen tilsier at renten har ikke gått opp i samme takt som forutsatt i budsjettet.

På den andre siden vil budsjettert låneopptak for 2019 bli redusert som følge av kommunestyrets vedtak i forbindelse med sak om årsregnskap og årsrapport 2018, k-sak 31/19, møte 23. mai 2019, samt rådmanns forslag til nedjustering av låneopptak i denne saken. I tillegg vil årets låneopptak tas på et senere tidspunkt enn forutsatt. Dette bidrar til at renteutgifter på kommunens innlån vil bli lavere enn budsjettert. Imidlertid viser finansrapport at det er behov å øke andel fastrente og dette vil isolert sett bidra til renteøkning siden fastrente er høyere enn flytende.

Renteinntekter på bankinnskudd og renteinntekter på ansvarlig lån i Lyse vil være omtrent som budsjettert mens rentekompensasjon fra Husbanken vil bli lavere enn budsjettert.

Samlet sett legger rådmannen til grunn at netto rente vil være lavere enn budsjettert men vil ikke tilrå noe endringer i denne tertialen. Rådmannen vil følge renteutvikling videre og vil komme til ev. endringer i 2. tertial.

1.3.2 Utbytte

Sola kommune har i 2019 budsjettert med kr 57,1 mill. i utbytte, herav kr 48,1 mill. fra Lyse og kr 9 mill. fra Sola Bredbånd AS. Det er utbetalt kr 550 mill. i samlet utbytte for 16 eierkommunen, noe som er i tråd med budsjettet. Rådmannen forventer at utbytte fra Sola Bredbånd AS også blir i henhold til budsjett.

1.4 LØNN OG PENSJON

Per 30. april foreligger det ikke tilstrekkelig informasjon til å oppdatere prognoser for pensjon og lønnsreserven. Rådmannen vil komme tilbake til dette i 2. tertial.

1.5 INTEGRERINGSTILSKUDD FLYKTNINGER

Per 30. april forventes det ikke endringer i budsjettert integreringstilskudd. Rådmannen vil komme tilbake til dette i 2. tertial.

2 TJENESTEOMRÅDENE

Prognosene for årets slutt tilsier et totalt merforbruk i kommunens tjenesteområder på kr 23 mill. Virksomhetene jobber med omstillingstiltak, og det forventes at effekten av iverksatte tiltak vil etter hvert bli synliggjort i resultatene. Tabellen under viser prognosene ved årsslutt for kommunens tjenesteområder der det forventes avvik.

Tjenesteområde	Prognose per 31.12. 2019 merbruk (-), mindreforbruk (+)
Oppvekst og kultur	
Skole, SFO og voksenopplæring	-9 600
Sum prognose oppvekst og kultur	-9 600
Levekår	
Tjeneste- koordineringskontoret	-6 000
Sola sykehjem	-1 000
Sola bo- og hjemmetjenester	1 500
Tananger bo- og hjemmetjenester	-2 300
Miljøtjenesten	-4 300
Psykisk helsearbeid og rus	1 500
NAV – Sosiale tjenester	-1 000
Fysio-/ergoterapi	200
Sum prognose levekår	-11 400
Samfunnsutvikling	
Kommunalteknikk	-2 000
Sum prognose samfunnsutvikling	-2 000
Sum prognose alle tjenesteområder	-23 000

(tall i kr 1000)

2.1 OPPVEKST OG KULTUR (TOTALT FOR HELE TJENESTEOMRÅDE)

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
268 080	268 330	250	721 151	-9 600	-1,3 %

(tall i kr 1000)

Prognosene for tjenesteområde oppvekst og kultur tilsier et totalt merforbruk på kr 9,6 mill. som utgjør 1,7 % av den totale rammen på kr 721 mill. Rådmannen understreker at prognosene bygger på forutsetningene og usikkerheten som ligger til grunn per 30. april, og derfor foreslår ingen budsjettjusteringer i denne tertialen. Virksomhetene jobber aktivt med omstilling og det forventes at mye av omstillingskravene fra vedtatt HØP vil realiseres i løpet av året. Rådmannen følger utviklingen nøye og vil rapportere om det i 2. tertial.

2.1.1 Fagstab oppvekst

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
4 729	4 431	-298	20 348	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.1.2 Skole, SFO og voksenopplæring

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
111 484	104 789	6 696	308 407	-9 600	-3,1 %

(tall i kr 1000)

Skolene og SFO

Regnskapet per 30. april for skolene og SFO viser merforbruk på kr 3,1 mill. Alle fordelinger for våren til skolene er foretatt. Derfor er det et rett bilde som tegnes for merforbruket som gjelder skole, som omregnet til årsbasis vil kunne utgjøre nærmere kr 5,8 mill. Resultatet vil skolene ta med seg til neste år, for den delen som er innenfor 3 prosent av budsjettrammen. 3 prosent av skolerammen utgjør om lag kr 8 mill.

Skoleavdelingen er i gang med å analysere driften nærmere, for å igangsette tiltak. Skolene rapporterer gjennomgående at de vil styre mot budsjettbalanse, og vurderer dette som realistisk, ved å kutte ned på stillinger. Ettersom skolene hadde et totalt merforbruk i 2018, og i tillegg har et omstillingskrav fra vedtatt HØP vil de sannsynligvis ikke klare å gå i budsjettbalanse ved årsslutt. Skolenes driftsår strekker seg fra august til august, og avviker dermed fra budsjettåret. Flere virksomhetene har igangsatt tiltak som vil ha virkning fra oppstart av nytt skoleår i august, og nye tiltak vil vurderes kontinuerlig. Rådmannen følger utviklingen. Det foreslås ingen budsjettjustering i denne tertialen.

Voksenopplæringen

Prognosen for årsslutt tilsier et merforbruk på kr 3,8 mill. I første omgang analyseres introprogrammet for flyktninger nærmere. Virksomheten har som målsetting å ha fokuset på kjerneaktiviteten. Det er nødvendig å tilpasse aktiviteten, slik at virksomheten oppnår budsjettbalansen på sikt. Dette vil likevel ta noe tid. Det vil være nødvendig med en grundig gjennomgang og vurdering på ny hva som er lovpålagt av nåværende aktivitet av voksenopplæring på grunnskolenes område. På grunn av reduksjon i antall flyktninger er det også registrert en reduksjon i inntekter på kr 2 mill. Målet i år blir å dekke inn tilsvarende beløp ved å tilpasse aktivitetsnivået. Dermed blir prognosen et merforbruk på 3,8 mill. Rådmannen følger utviklingen. Det foreslås ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

2.1.3 Barnehage

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
115 870	120 710	4 841	282 840	0	0

(tall i kr 1000)

Kommunale barnehager

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

Felles Barnehage:

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

Senter for styrket barnehagetilbud

Prognosene tilsier budsjettbalanse ved årsslutt. Det understrekkes imidlertid at det er usikkerhet ved antall fremtidige vedtak og omfanget av hvert enkelt vedtak. Historisk sett er siste 5 månedene i året mindre antall vedtak pga overgang til skole. Det jobbes med å finne nøkler for å bedre forutsi kostnader knyttet til faste assistenter. Det er kontinuerlig vurdering rundt midlertidige stillinger i forhold til vedtak. Rådmannen følger utviklingen.

Private barnehager

Prognosen for de private barnehagene tilsier balanse ved årets slutt, forutsatt samme antall barn ved opptak hos de private barnehagene. Det er en usikkerhet knyttet til hvor mange barn det blir ved

endelig opptak høsten 2019, noe som vil ha en innvirkning på utbetalingen av tilskuddet til de private barnehagene. Det er også knyttet en usikkerhet til utbetalingen av tilskudd til de åpne barnehagene som blir rapportert inn og utbetalt to ganger i året. Rådmannen følger utviklingen.

2.1.4 Barnevern

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
7 742	10 614	2 874	35 947	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt hensyntatt den foreslåtte budsjettendringen omtalt under.

- ❖ Rådmannen foreslår en teknisk budsjettjustering på kr 1,68 mill. fra barnevern til levekår som følge av at ansvar til brukeren flyttes, jamfør omtale under avsnitt 2.9.2.

2.1.5 PPT

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
3 455	3 308	-147	9 071	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosene tilsier budsjettbalanse ved årsslutt.

2.1.6 Barn, ungdom og familietjenesten

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
9 756	9 794	38	24 845	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.1.7 Kultur

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
15 043	14 683	360	39 693	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.2 LEVEKÅR (TOTALT FOR HELE TJENESTEOMRÅDE)

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
155 555	167 490	10 934	429 486	-11 400	-2,65%

(tall i kr 1000)

2.2.1 Fagstab levekår

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
9 658	12 673	3 014	-492	0	0

(tall i kr 1000)

Særlig ressurskrevende tjenester

Det vises til K - sak 31/19 om årsrapport 2018, møte 23. mai 2019. Refusjoner knyttet til særlig ressurskrevende tjenester i 2018 ble kr 2,9 mill. høyere enn forventet. Rådmannen foreslår i denne tertialen at midlene disponeres til å finansiere økte utgifter knyttet til nye vedtak i kommunal miljøtjeneste. Nærmere omtale av det er skrevet under avsnittet 2.2.6. som omhandler miljøtjenesten.

- ❖ **Rådmannen foreslår å disponere økte refusjoner på kr 2,9 mill. til finansiering av økte tjenestebehov innen kommunal miljøtjeneste.**

Stavanger legevakt

Sola og Randaberg kjøper legevaktstjenesten av Stavanger kommune. Stavanger har i et brev informert kommunene om merforbruk på Stavanger Legevakt i 2018 som iht. avtalen må dekkes av vertskommune og samarbeidskommunene. Sola og Randaberg kommune er i dialog med Stavanger kommune om andelene som må dekkes. Rådmannen vil komme tilbake til beløpet i 2. tertial.

2.2.2 Tjeneste- koordineringskontoret (TKK)

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
9 789	10 598	809	34 726	-6 000	-17,3 %

(tall i kr 1000)

Prognosene tilsier at TKK kan gå med et totalt merforbruk på kr 6,0 mill. ved årsslutt. Rådmannen vil arbeide aktivt med å begrense utgiftsutvikling. Merforbruket skyldes i hovedsak vekst i tjenestene til eksisterende brukere samt nye brukere med store tjenestebehov. Under gis det en nærmere omtale om forventede merforbruk ved de ulike tjeneste som TKK har ansvar for. Rådmannen følger utviklingen og vil rapportere om det i 2. tertial. Det foreslås derfor ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

- ❖ **Rådmannen foreslår to tekniske budsjettjusteringer som følge av flytting av brukere, kr 1,68 mill. fra barnevern til TKK jamfør omtale under barnevern samt kr 4,2 mill. fra TKK til kommunal miljøtjenester, jamfør omtale under om privat miljøtjenester.**

Fritt brukervalg: privat miljøtjeneste og avlastning

Kommunestyret har ved behandling av sak 44/15 «utredning av fritt brukervalg innen avlastning og miljøtjeneste» samt oppfølgingssaken sak 69/15 vedtatt å innføre fritt brukervalg på avlastning og miljøtjeneste. Ved budsjettbehandlingen av HØP 2019-2022 vedtok kommunestyret å avslutte fritt brukervalg grunnet stor utgiftsøkning. Fritt brukervalg gjelder avlastning og miljøtjeneste. Per i dag er det 14 innbyggere som benytter seg av privat miljøtjeneste og avlastning.

Privat miljøtjenester

I forbindelse med budsjettbehandlingen av HØP 19-22 vedtok kommunestyret for år 2020 å flytte kr 4,2 mill. fra barnevern til TKK som følge av at ansvaret for brukeren flyttes fra barnevern til levekår i henhold til lovverk etter Helse- og omsorgstjenesteloven. Ettersom det har vært mulig å fremskynde denne prosessen foreslås det å flytte delårseffekt på kr 1,68 mill. fra barnevern til TKK allerede i 2019. Det vises også til omtale under avsnitt 2.1.4 om barnevern.

Som følge av vedtaket om å avslutte fritt brukervalg overtar kommunal miljøtjeneste brukere fra privat miljøtjenesteleverandører. Det foreslås derfor en teknisk budsjettjustering på kr 4,2 mill. fra TKK til kommunal miljøtjeneste.

Det er varslet et nytt omfattende tjenestebehov i 2019 med delårseffekt på kr 3,1 mill., og helårseffekt på kr 6,2 mill. Det er ikke funnet dekning for denne økningen innenfor egen ramme. Disse gis privat ettersom kommunen ikke per dags dato har et tilsvarende tilbud. Det vil utløses refusjon på særlig ressurskrevende tjenester, men det er usikkert hvor mye dette tilsvarer grunnet at det er tidlig i saksgangen. Rådmannen vil frem til 2. tertial utarbeide et estimat på kostandsendringen som dette innebærer. Det foreslås derfor ingen budsjettjusteringer knyttet til dette i denne tertialen.

Privat avlastning

Overgang til kommunal avlastning er enda ikke avklart for brukere som mottar tjeneste fra privat leverandør. Kommunen avventer blant annet fylkesmannens behandling av klagesaker. Det er usikkerhet knyttet til om utviklingen kan skje i 2019. Dersom tjenesten blir gitt ut 2019 fra private leverandører kan det medføre et merforbruk på kr 2,4 mill. Det antas en utgiftsreduksjon når tjenesten flyttes til kommunal avlastning.

Privat BPA

Etter innføringen av privat BPA har rådmannen registrert en stor økning i antall brukere og vedtak. I 2019 har privat BPA økt med 40 timer per uke, en økning på 15 %. Fra januar 2018 til april 2019 er det en økning på 118 timer per uke i privat BPA en økning på 39 %, og en reduksjon i kommunal BPA

på 7 timer per uke, en reduksjon på 10%. Prognosene tilsier at dette kan medføre et merforbruk på kr 1,3 mill. ved årsslutt. Rådmannen vil følge utvikling og rapportere om det i 2. tertial.

Omsorgsstønad

Prognosen for årsslutt tilsier et mindrerforbruk på kr 0,6 mill. Per april er det 30 innbyggere med omsorgsstønad.

Samhandlingsreformen – utskrivningsklare pasienter

Det har vært en reduksjon i antall betalte overtidsdøgn på SUS i 2019. Fra 01.01.18 – 30.04.18 ble det betalt for 219 døgn. I samme periode i 2019 har det vært 110 betalte døgn, en halvering fra 2018. Det er et forventet mindreforbruk ved årsslutt på kr 0,2 mill., men det er stor usikkerhet knyttet til mindreforbruket også fordi det er første året med utskrivningsklare rus- og psykiatri pasienter.

2.2.3 Sola sykehjem

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
22 740	22 678	-61	62 181	-1 000	-1,61 %

(tall i kr 1000)

Det er registrert en stor økning i antall brukere med korttidsopphold. Andre nye behov har krevd økt innleie. Det er flere inn- og utskrivninger fra SUS på kveldstid, noe som krever ekstra bemanning. Dette må ses sammen med reduksjon i betalte overtidsdøgn ved SUS og antall brukere med korttidsopphold. Virksomheten vurderer innleie ved hvert tilfelle. Med bakgrunn i nevnte faktorer forventes det et merforbruk på sykehjem på kr 1 mill. ved årsslutt.

2.2.4 Sola bo- og hjemmetjenester

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
23 056	26 801	3 744	72 360	1 500	2,07 %

(tall i kr 1000)

Prognosen for årsslutt basert på forutsetningen som ligger til grunn per 1. tertial tilsier et mindreforbruk på kr 1,5 mill. Det foreligger imidlertid en usikkerhet i prognosene blant annet som følge av økt vedtakstimerne i hjemmetjenesten i 2019. Det antas at økningen vil sannsynligvis fortsette og dermed er det usikkerhet rundt det økonomiske utslaget av dette. Som en del av omstillingsarbeidet har både Soltun og hjemmetjenesten hatt minimalt innleie, noe som bidrar positivt til resultatet. Rådmannen anbefaler ingen endringer på Sola bo- og hjemmetjeneste, og kommer tilbake til dette i 2. tertial.

2.2.5 Tananger bo- og hjemmetjenester

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
20 312	21 203	890	58 165	-2 300	-3,95 %

(tall i kr 1000)

Prognosen ved årsslutt tilsier et merforbruk på kr 2,3 mill. Det er meldt om et økt tjenestebehov som vil øke utgiftene med kr 3,2 mill. på årsbasis. Delårseffekten av utgiftsøkningen i 2019 kan utgjøre opptil kr 1,6 mill. avhengig av når tjenestene startes. Videre meldes det om økt behov for bemanning grunnet endrede behov hos brukere. Samlet sett medfører dette et merforbruk ved årsslutt på kr 2,3 mill. Rådmannen følger utviklingen og vil komme tilbake til dette i 2. tertialen.

2.2.6 Miljøtjenesten

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
30 180	31 282	1 101	86 549	-4 300	-4,97 %

(tall i kr 1000)

Etter SkoleTid (EST)

For å ivareta en brukergruppe med behov for tilsyn utover ordinær SFO har tjenesteområdet oppvekst og levekår i samarbeid funnet mulighet for et tilsynstilbud før- og etter skoletid samt skolefrie dager for ungdommer på ungdoms- og videregående skole. Per i dag er det få kommuner som har tilsvarende tilbud og derfor ikke mange å sammenligne seg med. Sola kommune ønsker fra skoleåret 2019/2020 å finansiere tilbudet ved kommunale midler og egenbetaling. Egenbetalingen er satt til kr 1200 per måned. Det vil gis eget informasjonsskriv om dette til aktuelle brukere.

- ❖ **Rådmannen foreslår å innføre egenbetaling for etter skoletid på kr 1200 per måned.**

Kommunal avlastning, bolig og institusjon

Når det gjelder overføring av brukere fra privat avlastningstjeneste til kommunal avlastning er det usikkerhet knyttet til tidspunkt for overtakelse av brukere. Dette skyldes at en venter på avklaringer fra Fylkesmannen. Rådmannen vil derfor komme tilbake til dette i 2. tertial når dato for avvikling er endelig, jamfør omtale under avsnitt 2.2.2.

Det har vært en vesentlig økning i vedtakstimer på kommunal miljøtjeneste (94 timer/uke) hos brukere både i boliger og i institusjon. I tillegg er det flere nye brukere på både avlastning, barnebolig og boliger. Alt dette utløser behov for økt bemanning. Prognosene tilsier at dette kan utgjøre en merkostnad på kr 4,3 mill. utover budsjettrammen.

- ❖ **Rådmannen foreslår å styrke budsjettet til miljøtjenesten med kr med kr 2,9 mill. i denne tertialen, og finansiere det med økte refusjoner for ressurskrevende brukere jf. sak om årsrapport 2018.**

2.2.7 Psykisk helsearbeid og rus

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
14 621	15 580	959	42 246	1 500	3,55%

(tall i kr 1000)

Virksomheten har kontinuerlig fokus på omstilling og effektiviseringsarbeid. De har blant annet økt kvaliteten samt redusert årsverk på dagtilbud psykiatri. Innleie ved sykdom har det vært minimalt, men det forventes ikke at innleie skal kunne holdes like lav resten av året grunnet behov for innleie ved ferieavvikling. I tillegg har tjenestebehov hos noen brukere blitt redusert. Prognosen for årsslutt basert på forutsetningene tilsier et mindreforbruk på private institusjonsplasser. Dette er grunnet strengere krav til spesialisthelsetjenesten og brukerne på privat omsorgsinstitusjon. Rådmannen følger utviklingen frem til 2. tertial, og vil utarbeide en mer sikker prognose. Det foreslås ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

2.2.8 NAV – Sosiale tjenester

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
19 997	20 010	12	57 326	-1 000	-1,74%

(tall i kr 1000)

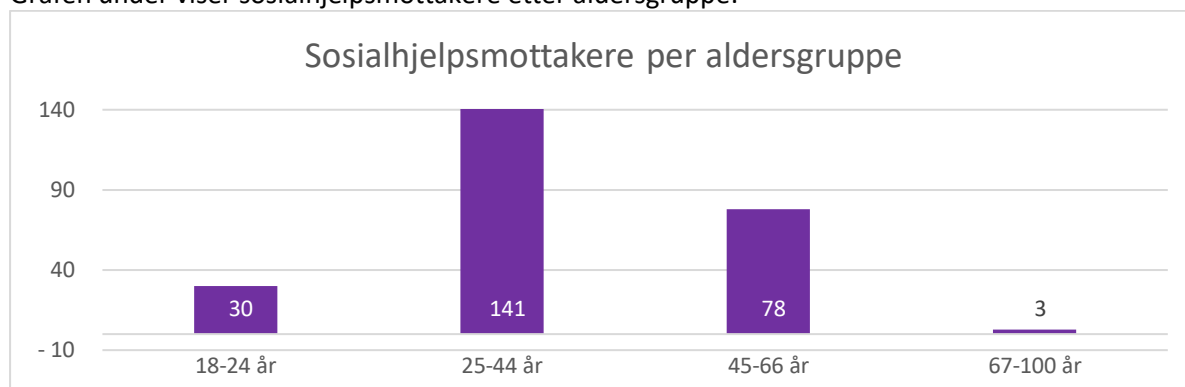
Prognosene for årsslutt tilsier et merforbruk på kr 1 mill. ved årsslutt. Det er flere som kommer ut i arbeid, og arbeidsledigheten i Sola kommune har gått ned med 1,9 prosentpoeng fra januar 2017. Arbeidsledigheten har også gått ned i Rogaland.

Det er ventelister på kvalifiseringsstønad. Regnskapet per april viser mindreforbruk per april, men det er forventet budsjettbalanse ved årsslutt grunnet økning i antall innbyggere som får tjenesten. Dette vil redusere behov for sosialhjelp.

Det forventende merforbruket i denne tertialen skyldes i hovedsak økning i behov for hjelp til betaling av husleie og strømutfgifter. Dette er innbyggere som bor i leide boliger som av ulike grunner risikerer utkastelse på grunn av manglende betaling av husleie og/eller strøm. NAV foretar alltid en individuell vurdering av både bakenforliggende årsaker og konsekvenser ved utkastelse før en gir en slik økonomisk bistand. En liten del av merforbruket er tilknyttet nødboliger samt utgifter til

arbeidsplasser i vernede bedrifter til innbyggere som trenger det for å være i arbeid. Rådmannen vil følge utviklingen. Det foreslås ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

Grafen under viser sosialhjelpsmottakere etter aldersgruppe:

2.2.9 Fysio-/ergoterapi

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
6 198	6 661	463	16 425	200	1,22%

(tall i kr 1000)

Prognosene tilsier et mindreforbruk på kr 0,2 mill. ved årsslutt. Rådmannen følger utviklingen, men foreslår ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

2.3 SAMFUNNSUTVIKLING (*TOTALT FOR HELE TJENESTEOMRÅDE*)

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
23 554	35 140	11 586	125 678	2 000	1,6 %

(tall i kr 1000)

Prognosene for årsslutt tilsier et totalt merforbruk for tjenesteområde samfunnsutvikling på kr 2 mill. Årsakene til merforbruket er nærmere omtalt i avsnittet 2.3.3 under kommunale veier.

2.3.1 Fagstab Samfunnsutvikling

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
2 351	2 578	227	7 503	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.3.2 Eiendom

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
34 100	39 286	5 185	94 055	0	0

(tall i kr 1000)

Energi

Per april 2019 er det totalt forbrukt 11,55 mill. kWh energi, mens det i samme periode i 2018 ble forbrukt 12,8 mill. kWh. Hvis en kun ser på elkraft, som er kommunens hovedenergikilde, viser

forbruket per april 2018 en reduksjon på 1,05 mill. kWh målt mot samme periode i 2018. Prisen på elkraft styrer ikke kommunen over, men forwardprisene per 13. april 2019 viser at strømprisen trolig vil falle gjennom 2019. Estimerer viser at elkraft i 2019 vil komme innenfor budsjettet, mens det er heftet større usikkerhet til bruken av fjernvarme, fyringsolje og naturgass. Totalt kan dette medføre et merforbruk på energi, sett alle energikilder under ett. Det er kjøpt inn styringsverktøy som måler energiforbruk, og dette følges med på. Styringsverktøyet gir oss et bedre utgangspunkt til å forutsi utviklingen i energiforbruket. I tillegg ser vi ved hjelp av styringsverktøyet at de ENØK-tiltakene som er gjennomført har den ønskede effekten.

Tilskudd til tilkoblingsgebyr for lag og foreninger som fører opp egne eide bygg og anlegg

Rådmannen viser til formannskapetets sak 46/2019 *Tilkoblingsgebyr for lag og foreninger i Sola kommune*. Det ble i saken vedtatt at det opprettes en egen tilskuddsordning for tilskudd til tilkoblingsgebyr for lag og foreninger som fører opp egne eide bygg og anlegg. I 2019 budsjetteres det med kr 0,3 mill. i tilskudd til dette.

- ❖ **Vedtaket i FS sak 46/2019 følges opp ved at det bevilges kr 0,3 mill. til tiltaket og finansiere det ved å redusere bevilgningene til felleskostnader.**

Overføringer mellom investering og drift

Kommunene legger til grunn regnskapsforskrifter for føring av utgifter i drifts- og investeringsregnskapet. Med bakgrunn i en tydeliggjøring og presisering av regnskapsforskrifter har rådmannen hatt en grundig gjennomgang av planlagte investeringstiltak for å avdekke hvilke prosjekter kan potensielt være av en karakter som må finansiere i drift, og motsatt. Skillet mellom drift og investering, og særlig vedlikehold og rehabilitering, er vanskelig, og rådmannen har brukt mye ressurser for å sikre at de tiltak som utføres som investeringer klassifiseres som dette i regelverket. Tabellen under viser en oversikt over tiltak som bør etter regnskapsforskrifter kostnadsføres i drift. Dette utgjør totalt kr 1,62 mill. Rådmannen foreslår å styrke driftsbudsjettet for gjennomføring av disse tiltakene, samtidig som investeringsbudsjettet reduseres med kr 1,6 mill. Som følge av reduksjonen av investeringsbudsjettet kan egenkapital som overføres til investering fra drift reduseres med kr 1,62 mill.

Prosjekt	Plan 2019	Beregnet kostnad
19017 Tilrettelegging universell utforming (årsbev.)	Tiltak universell utforming Sola sjukeheim, Stangelandsenteret og dørautomatikk	400
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Rivning av tunell og omplassering av eksisterende lekeapparater gamle Skjalgstova barnehage	100
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Erstatte fire huskestativ ved Sørnes barnehage på grunn av råte.	120
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Erstatte huskestativ med fem husker, Røyneberg barnehage	100
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Grave opp gammel grus og erstatte med fallsand på en del av uteområdet ved Tjelta barnehage	100
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Erstatte lekehus/sklie og klatrelek grunnet råteskade ved Høgeholen barnehage	150
29018 Barnehager, forskriftsmessig rehabilitering utemiljø (årsbev.)	Fylle på sand og så ved Røyneberg barnehage	100

59533 Rehab. kommunale idrettsanlegg (årsbev.)	Vedlikehold av gulv Åsenhallen B	400
59606 Friområder/lekeplasser rehab. (årsbev.)	Innkjøp og utplassering av parkmøbler og konvertering av nedlagte lekeplasser til møteplasser	150
SUM		1 620

(tall i kr 1000)

- ❖ En tydeliggjøring av regnskapsforskrifter medfører at oppnevnte investeringsprosjekter må kostnadsføres i driftsregnskapet. Rådmannen foreslår derfor å styrke driftsbudsjettet med kr 1,62 mill. samtidig som investeringsbudsjettet reduseres med kr 1,62 mill.

2.3.3 Kommunalteknikk

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
-17 645	-11 448	6 197	11 545	-2 000	17,3 %

(tall i kr 1000)

Kommunale veier

Vintervedlikeholdet for vinteren 2018/2019 viser et merforbruk i forhold til budsjett på kr 0,32 mill. Ved årsslutt er avviket beregnet til å være om lag kr 0,7 mill., avhengig av hvordan vinteren 2019/2020 vil bli.

Sola kommune har tidligere år blitt refundert kr 0,65 mill. fra Statens Vegvesen for utgifter til strøm i vei- og gatelys på riks- og fylkesveier. Fra 2019 vil ikke kommunen lengre bli refundert for dette. Som følge av dette øker kommunens netto utgifter til vei- og gatelys med kr 0,65 mill. Rådmannen jobber for at vi enten vil bli refundert fra Rogaland fylkeskommune som følge av dette, eller at fylkeskommunen overtar hele utgiften.

I tillegg har kommunen økte vedlikeholdskostnader på vei- og gatelys på kr 0,75 mill. Rådmannen vil gå i dialog med Lyse for å se hvordan planlagt vedlikehold 2019 kan reduseres, slik at det oppnås balanse på dette området.

Økt vintervedlikehold, økte energikostnader grunnet bortfall av refusjon fra Statens vegvesen, samt økte vedlikeholdskostnader på vei- og gatelys, kan medføre et merforbruk på totalt 2 mill.

Rådammen følger utvikling og vil komme tilbake til dette i 2. tertial. Det foreslås derfor ingen budsjettjusteringer i denne tertialen.

2.3.4 Areal

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
4 747	4 725	-22	12 575	0	0

(tall i kr 1000)

Fordelingen mellom skatt og gebyr, gebyrinntekter:

	Budsjetterte satser 2019		Reelle satser per 30.04.19		Reelle satser per 31.08.19		Reelle satser per 31.12.19	
Seksjon	Gebyr	Skatt	Gebyr	Skatt	Gebyr	Skatt	Gebyr	Skatt
Plan	20 %	80 %	27 %	73 %*				
Byggesak	90 %	10 %	89 %	11 %**				
Kart og oppmåling	50 %	50 %	42 %	58 %				

* Av de 73 % i skattefinansiert arbeid hos seksjon Plan er 13 % arbeid med Bymiljøpakken. Arbeidet med Bymiljøpakken dekkes helt/delvis av denne.

** Av de 11 % som seksjon Byggesak har jobbet med skattefinansiert arbeid er 6,5 % arbeid for tidligere seksjon Landbruk og vil ved årsavslutning belastes deres regnskap.

Seksjon Plan har hatt et høyt gebyrfinansiert nivå årets første tertial, noe som blir synlig i den reelle fordelingen mellom skatt og gebyr per 30.04.19.

Seksjon Byggesak slo seg sammen med seksjon Landbruk og miljø i 2018. Den skattefinansierte andelen av byggesak viser 11 % per 1. tertial, noe høyere enn budsjettert. Når vi korrigerer for arbeid

gjort for Landbruk viser seksjonen en høyere andel gebyrfinansiert arbeid enn budsjettet. Seksjonen har noe mindre gebyrinntekter enn budsjettet, trolig fordi det har vært mye jobb med saker med lavt gebyr årets første tertial. Det er ventet at det vil komme flere byggesaker fremover, og at gebyrinntektene hos seksjonen vil stige som følge av dette.

Det er noe mindre gebyrfinansiert arbeid enn budsjettet i seksjon kart og oppmåling, samtidig som seksjonen har høye gebyrinntekter. Seksjonen har i starten av 2019 implementert nytt kartsystem, Kommunekart Proff, for Sola kommune, noe som har vært arbeidskrevende. Fordelingen mellom skatt og gebyr vil trolig vise en høyere andel gebyrfinansiert arbeid når Kommunekart Proff er ferdig implementert.

2.4 RÅDMANN MED SENTRALE STABER (TOTALT FOR HELE TJENESTEOMRÅDE)

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
34 343	35 292	949	68 353	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.4.1 Politisk nivå med sekretariat

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
3 567	3 415	-151	14 511	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.4.2 Rådmannsnivå

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
3 263	4 103	839	10 335	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.4.3 Organisasjon

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
22 475	23 017	542	30 463	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.4.4 Økonomi

Regnskap 30.april 2019	Budsjett 30.april 2019	Avvik 30. april 2019	Årsbudsjett 2019	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
5 036	4 755	-281	13 044	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

2.5 OPPSUMMERING DRIFT

Den økonomiske situasjonen i kommunen er utfordrende. Vi merker fortsatt ettervirkning fra oljekriser i form av lavere skatteinntekter enn budsjettet så langt i 2019. Det gjenstår å se hvordan dette vil utvikle seg, og rådmannen følger utviklingen nøye.

Den vedtatte omstillingen for kommunen i 2019 er på kr 20 mill. Dette krever nødvendige tilpasninger av alle ledd i organisasjonen og virksomhetene jobber målrettet med dette. Rådmannen anerkjenner at dette er en krevende prosess som vil ta tid.

Fra tjenesteområde levekår meldes det om flere nye brukere samt økt tjenestebehov for eksisterende brukere. Noe av økt behov vil kunne utløse økte statlige refusjoner fra ressurskrevende tjenester. Det er likevel uvisst i skrivende stund hvor mye refusjoner det kan påregnes.

Samlet merforbruk som meldes inn i denne saken beløper seg på kr 23 mill.

Rådmannen forventer at alle virksomheter viser streng budsjett disiplin og bidrar aktivt i omstillingsarbeid.

3 INVESTERINGSBUDSJETTET

3.1 INVESTERINGSUTGIFTER

Prosjektrapporten følger i vedlegg 1.

3.2 EIENDOM

Tabellen under viser budsjettjusteringene som rådmannen foreslår innen virksomhet eiendom. En nærmere omtale av hver budsjettjustering følger i henhold til nummereringen i tabellen.

Linje	Prosjekt	Beløp
1	Samlebevilgning formål barnehage	-670
2	Samlebevilgning formål idrett	-400
3	Samlebevilgning formål uteareal	-150
4	19017 Tilrettelegging universell utforming (årsbev.)	-400
5	19016 Nytt rådhus	-15 000
6	29080 Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	25 000
7	29081 Skolebruksplan, Kornbergvegen 23	-7 000
8	29082 Rehabilitering Havnealleen barnehage	-3 000
9	29083 Skolebruksplan, Storevarden skole, to klasserom,orstue og uteareal	-11 130
10	39103 Institusjonskjøkken	-1 200
11	59364 Sola arena, infrastruktur	7 000
12	59685 Sola arena, uteanlegg	3 000
13	59674 Turveg Hafrsfjord - Jåsund	-2 400
14	59687 Bysykler og ladestasjoner	200
15	(nytt) Persontellere Sola kommune	1 500

(tall i kr 1000)

Linje 1: Samlebevilgning formål barnehage

En gjennomgang av tiltakene planlagt utført i 2019 viste at tiltak for kr 0,67 mill. ikke kunne klassifiseres som investering etter regelverket. Det er blant annet foreslått å erstatte lekeapparater grunnet råde og omplassering av lekeapparater i gamle Skjalgstova barnehage. Skillet mellom drift og investering, og særlig skillet mellom vedlikehold og rehabilitering, er vanskelig. Rådmannen har benyttet mye ressurser for å sikre at tiltakene som utføres klassifiseres som dette i regelverket. Disse tiltakene nå kvalifiseres under drift. Se også omtale under Eiendom i driftsdelen av denne tertialrapporten.

- ❖ **Rådmannen foreslår at samlebevilgningens ramme reduseres med kr 0,67 mill. i 2019. Samlebevilgningen vil bli vurdert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 2: Samlebevilgning formål idrett

En gjennomgang av tiltakene planlagt utført i 2019 viste at tiltak for kr 0,4 mill. ikke kunne klassifiseres som investering etter regelverket da det er planlagt vedlikehold av gulv i Åsenhallen B. Dette tiltaket nå kvalifiseres under drift. Se også omtale under Eiendom i driftsdelen av denne tertialrapporten.

- ❖ **Rådmannen foreslår at samlebevilgningens ramme reduseres med kr 0,4 mill. i 2019. Samlebevilgningen vil bli vurdert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 3: Samlebevilgning formål uteareal

En gjennomgang av tiltakene planlagt utført i 2019 viste at tiltak for kr 0,15 mill. ikke kunne klassifiseres som investering etter regelverket da det er planlagt innkjøp og utplassering av parkmøbler og konvertering av nedlagte lekeplasser til møteplasser. Se også omtale under Eiendom i driftsdelen av denne tertialrapporten.

- ❖ **Rådmannen foreslår at samlebevilgningens ramme reduseres med kr 0,15 mill. i 2019. Samlebevilgningen vil bli vurdert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 4: Prosjekt 19017 Tilrettelegging universell utforming (årsbev.)

En gjennomgang av tiltakene planlagt utført i 2019 viste at tiltak for kr 0,4 mill. ikke kunne klassifiseres som investering etter regelverket. Det er blant annet foreslått ledelinjer, utjevning av snublekanter og varmekabler i inngangspartiet på Sola sjukeheim. Dette tiltaket nå kvalifiseres under drift. Se også omtale under Eiendom i driftsdelen av denne tertialrapporten.

- ❖ **Rådmannen foreslår at prosjektets ramme reduseres med kr 0,4 mill. i 2019. Prosjektet vil bli vurdert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 5: Prosjekt 19016 Nytt rådhus

Innredningsarbeider er godt i gang, maler- og gulvleggerarbeider følger på. Utvendig fasade er nesten ferdigstilt. På grunn av ferdigstillelse sent 2019 er det ikke forventet at sluttoppgjør vil bli utbetalt før i 2020. Det forventes ingen forsinkelse i prosjektet, dette er kun en presisering av faktureringstidspunkt. Det er forventet at total projektramme opprettholdes.

- ❖ **Rådmannen foreslår at prosjektets ramme reduseres med kr 15,0 mill. i 2019. Midlene vil bli rebudsjettert i 2020 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 6: Prosjekt 29080 Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)

Prosjektet har anbudsåpning i slutten av mai 2019. Det er forventet at byggeprosjektet vil komme i gang ultimo 2019, tidligere enn forutsatt i HØP 19-22. Som følge fremskyndingen må budsjettmidler flyttes til 2019.

- ❖ Rådmannen foreslår at budsjettet økes med kr 25 mill. i 2019. Total budsjettramme opprettholdes.

Linje 7: Prosjekt 29081 Skolebruksplan, Kornbergvegen 23

I kommunestyrets sak 29/19 *Skolebruksplan 2019-2029* skriver rådmannen at det ikke lenger er behov for lokaler i Kornbergveien 23 til skole da det i perioden frem til ny skole på Kjerrberget står ferdig vil være mulig å holde alle klassene i nåværende lokaler på Sola ungdomsskole.

- ❖ Rådmannen foreslår at prosjektet reduseres med kr 7,0 mill. i 2019. Prosjektet vil avsluttes i forbindelse med regnskapsavslutning 2019.

Linje 8: Prosjekt 29082 Rehabilitering Havnealleen barnehage

Prosjekteringen av rehabiliteringsarbeidet har tatt lengre tid enn tidligere antatt. Dette i kombinasjon med oppstart av nytt barnehageår i august medfører at byggestart ikke kan finne sted før oktober 2019.

- ❖ Rådmannen foreslår at prosjektets ramme i 2019 reduseres med kr 3,0 mill. Midlene vil bli rebudsjettert i 2020 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

Linje 9: Prosjekt 29083 Skolebruksplan, Storevarden skole, to klasserom, storstue og uteareal

I k-sak 68/2018 *Budsjettoppfølging 2018 – Investering per 31.08.2018* skrev rådmannen: «En gjennomgang av skolelokalene viser at det er mulig å lage to klasserom i den eksisterende bygningsmassen. Virksomhet Eiendom gjennomfører nå analyser for å se om dette er mulig teknisk.» I HØP ble prosjektrammene for uteområde og to klasserom slått sammen. Basert på en foreløpig vurdering av at to klasserom kunne bygges i den eksisterende bygningsmassen, i stedet for tilbygg som opprinnelig planlagt, ble en mulig storstue inkludert i prosjektet, uten å øke rammen. En foreløpig gjennomgang viser at det kan være vanskelig å plassere de to nye klasserommene der de var tenkt i bygningsmassen. Rådmannen jobber fremdeles med løsninger for dette, og vil komme tilbake til saken i rapporten for 2. tertial 2019. Prosjektet vil ikke ha oppstart før dette er gjennomgått, og det er derfor et redusert behov for midler i 2019. De oppdaterte elevprognosene for skolen viser at det ikke er behov for den økte klasseromskapasiteten før høsten 2020.

- ❖ Rådmannen foreslår at prosjektet reduseres med kr 11,1 mill. i 2019. Midlene vil bli rebudsjettert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

Linje 10: Prosjekt 39103 Institusjonskjøkken

Det ble i revidert nasjonalbudsjett 2019 annonsert oppstart av en tilskuddsordning for lokalkjøkken på sykehjem. Tilskuddsordningen vil ha oppstart 1. oktober 2019. Arbeidet med søknad og planlegging av ombygging pågår, og Sola kommune vil slutføre dette arbeidet og sende inn søknad så snart kriteriene for tilskudd gjøres kjent. Det ligger dermed an til selve oppstarten av ombyggingen blir primo 2020. Rådmannen anbefaler derfor at det settes av planleggingsmidler i 2019.

- ❖ Rådmannen foreslår at prosjektets ramme i 2019 reduseres med kr 1,2 mill. Midlene vil bli rebudsjettert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

Linje 11: Prosjekt 59364 Sola arena, infrastruktur

Rådmannen viser til formannskapetets sak 83/18 *Økonomiske rammer, 59364 Infrastruktur regionalt sykkelanlegg og 59685 Uteanlegg regionalt sykkelanlegg* der det ble vedtatt å øke prosjektets ramme med kr 17,568 mill. til totalt kr 40,693 mill.

Det ble videre vedtatt at rådmannen til innarbeidelsen i 1. tertial 2019 skulle avklare hvilke deler av prosjektet som dekkes av andre finansieringskilder, herunder blant annet VA og gang/sykkel/trafikksikkerhet. Som følge av dette har blant annet rådmannen forsøkt å få deler av prosjektet innarbeidet trafikksikkerhetsarbeidet i Bymiljøpakken, men ikke lyktes da tiltak for økt trafikksikkerhet som utløses av nye infrastrukturprosjekter ikke inngår i programområdet. Statens vegvesen oppgir at sekretariatet jobber med hvordan rekkefølgekrav likevel kan håndteres i pakken, men at det gjenstår en del avklaringer på dette som fortsatt ligger fram i tid. Prosjektet har ingen alternative finansieringskilder.

Det ble videre i sak 83/2018 vedtatt at det behovet for finansiering som ikke kunne dekkes av overnevnte finansieringskilder skulle dekkes av driftsoverskudd 2018 og kommunens disposisjonsfond. Regnskapsmessig resultat i driftsregnskapet ble på kr 0, og det er derfor ikke mulig å finansiere deler av prosjektet ved bruk av dette.

- ❖ **Vedtak i FS-sak 83/2018 gjennomføres ved at prosjektet økes med de vedtatte kr 17,6 mill., herav kr 7,0 mill. i 2019. Økningen i 2019 finansieres fra disposisjonsfondet jamfør vedtak i F - sak 83/18. Resterende kr 10,6 mill. vil bli innarbeidet i HØP 20-23, og ny total projektramme blir kr 40,7 mill.**

Etter ferdig regulert plan har Statens vegvesen meldt inn krav for lang kulvert under Nesbuveien. Dette ble beskrevet slik i sak 83/2018: «*Blir tilbakemeldingen for godkjenning av tekniske planer at kulvertene må byttes forventes det en ytterligere anslått kostnad på ca. kr 4-5 mill. Det er rådmannens foreløpige vurdering at vegeier må bidra økonomisk dersom dette blir aktuelt.*» Rådmannen jobber fortsatt med å få klarhet i lovlighet rundt et slikt krav, og finansieringsmuligheter, men varsler fortsatt at det kan tilkomme et behov for økt budsjett i 2. tertial som følge av kulverten.

Linje 12: Prosjekt 59685 Sola arena, uteanlegg

Rådmannen viser til sak 83/2018 *Økonomiske rammer, 59364 Infrastruktur regionalt sykkelanlegg og 59685 Uteanlegg regionalt sykkelanlegg* der det ble vedtatt å øke prosjektets ramme med kr 3 mill. til totalt kr 16,8 mill. Rådmannen viser videre til omtalen under linje 12 i dette dokumentet.

- ❖ **Vedtak i FS-sak 83/2018 gjennomføres ved at prosjektet økes med de vedtatte kr 3,0 mill. til totalt kr 9,9 mill. i 2019. Ny total projektramme blir kr 16,8 mill. Økningen i 2019 på kr 3 mill. finansieres fra disposisjonsfondet jamfør vedtak i F - sak 83/18.**

Som følge av endringer i linje 12 og 13 reduseres disposisjonsfondet fra kr 132,6 mill. til 122,6 mill.

Linje 13: Prosjekt 59674 Turveg Hafrsfjord – Jåsund

Det gjenstår å gjennomføre grunneierforhandlinger og anbud før prosjektet kan igangsettes, og det er derfor kun behov for planleggingskostnader i 2019.

- ❖ **Rådmannen foreslår at prosjektets ramme i 2019 reduseres med kr 2,4 mill. Midlene vil bli rebudsjettert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.**

Linje 14: Prosjekt 59687 Bysykler og ladestasjoner

Det er bestemt at det skal plasseres ut ytterligere fem ladestasjoner for bysykler forskjellige steder i Sola kommune. Som følge av dette er det behov for økt bevilgning for graving og tilrettelegging av disse.

- ❖ Rådmannen foreslår at prosjektet økes med kr 0,2 mill. i 2019.

Linje 15: Prosjekt (nytt) Forskuttering persontellere Sola kommune

Det er bevilget penger i Bymiljøpakken for å etablere et tellepunkt som teller fotgjengere i hvert kommunesentra på Nord-Jæren. Tellingene fra disse tellepunktene vil kunne brukes til å sette fokus på gange som fremkomstmåte. I Sola kommune vil de også kunne brukes til evaluering av utviklingen i Sola sentrum. Dersom Sola kommune benytter seg av opsjonen på ytterligere ett tellepunkt i et friområde vil det også kunne se effekten av tiltak her. Investeringen vil refunderes av Bymiljøpakken når den er gjennomført i sin helhet.

- ❖ Rådmannen foreslår at det bevilges kr 1,5 mill. til prosjektet. Refusjonen fra Bymiljøpakken innarbeides i 2020 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

3.3 KOMMUNALTEKNIKK

Linje	Prosjekt	Beløp
17	59206 R116 Renovasjon (årsbev.)	610
18	59462 Forskutteringer av Bymiljøpakken, trafikksikringsmidler	-1 500
19	59464 Reguleringsplan gang-/sykkelveg Vigdelsvegen	1 000

(tall i kr 1000)

Linje 16: Prosjekt 59206 R116 Renovasjon (årsbev.)

Som følge av I.V.A.R. sin omlegging av avfallshåndteringsordningen ved årsskiftet 2019 har flere husholdninger enn tidligere bestilt større dunker til restavfall. Dette medfører økte kostnader for avfallsdunker for kommunen.

- ❖ Rådmannen foreslår at budsjettet økes med kr 0,61 mill. i 2019.

Linje 17: Prosjekt 59462 Forskutteringer av Bymiljøpakken, trafikksikringsmidler

Sola kommune har fått tildelt trafikksikringsmidler fra Bymiljøpakken til opparbeidelse av fortau langs Påskhusvegen i 2019. Opparbeidelsen av fortauet må samordnes med kommunens planer for sanering og utvidelse av eksisterende VA-anlegg og omlegging av veilegemet i Påskhusvegen. For at prosjektene skal ha en samtidighet må opparbeidelsen av fortauet utsettes til 2021/2022.

- ❖ Rådmannen foreslår å redusere budsjettet for 2019 med kr 1,5 mill. Midlene vil bli rebudsjettet i 2021 og 2022 i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023. Prosjektet er fullfinansiert av Bymiljøpakken, og inntektene fra denne må reduseres tilsvarende i 2019.

Linje 18: Prosjekt 59464 Reguleringsplan gang-/sykkelveg Vigdelsvegen

Rådmannen viser til formannskapetets sak 28/2019 *Forskuttering av detaljregulering av gang- og sykkelveg langs Vigdelsvegen* der det ble vedtatt følgende: «Sola kommune vedtar å opprette et prosjekt med utgiftsramme på kr 1,0 mill. til dekning av detaljreguleringsplan for gang- og sykkelveg langs Vigdelsvegen, fra Hellestø til Ølberg Havneveg.»

- ❖ Vedtak i FS-sak 28/2019 gjennomføres ved at prosjekt 59464 Reguleringsplan gang-/sykkelveg Vigdelsvegen opprettes i 2019 med en budsjettramme på kr 1,0 mill.

INVESTERINGSINNTEKTER

Linje	Finansiering av investeringer	Opprinnelig vedtatt budsjett 2019	Endring 1. tertial 2019	Justert budsjett 2019
20	Tilbakebetaling for gjennomførte prosjekter Bymiljøpakken (tall i kr 1000)	-4 753	1 500	-3 253

Linje 19: Tilbakebetaling for gjennomførte prosjekter i Bymiljøpakken

Rådmannen viser til tertialrapportens linje 18. I og med at kommunen får refundert utførte prosjekter må inntekten i 2019 reduseres med kr 1,5 mill. da ikke opparbeidelsen av fortau langs Påskhusvegen vil starte opp før i 2021. Inntekten vil bli rebudsjettert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

- ❖ Rådmannen foreslår å redusere refusjonen fra Bymiljøpakken med kr 1,5 mill. i 2019. Inntekten vil bli rebudsjettert i rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan 2020-2023.

3.4 SOLA SENTRUMSPLAN OG BRUK AV FOND

Finansiering	Opprinnelig vedtatt budsjett 2019	Endring 1. tertial 2019	Justert budsjett 2019
Anleggsbidrag	-1 898		-1 898
Frikjøpsmidler	-2 925		-2 925
Refusjon VA Sola sentrumsplan	-1 754		-1 754
Justeringsavtaler, kommunal andel Sola sentrum	-3 930		-3 930
Momskompensasjon	-8 482		-8 482
Bruk av fond Sola sentrumsplan	-16 319	6 230	-10 089
Låneopptak Sola sentrumsplan/forskuttering Sola kommune	-43 413	-6 230	-49 643
Sum finansiering av sentrumsplan	-78 721	0	-78 721

Det er i 2019 budsjettert med kr 16,3 mill. i bruk av fond for prosjekter under Sola sentrumsplan. Etter avslutningen av regnskapet 2018 var imidlertid saldo på fond kr 10,1 mill.

- ❖ Rådmannen tilrår at bruken av fond for Sola sentrumsplan reduseres med kr 6,2 mill. i 2019.

3.5 STATUS SALG AV SELVFINANSIERTE BOLIGER

Prosjekt	Antall boenheter til salgs	Antall boenheter solgt i 2019	Antall boenheter solgt totalt	Antall boenheter igjen å selge
Myklebust felt BB-9, 8 leil. for salg (avsluttet)	8	0	8	0
Skadbergv./Åsenv. lavbl. (50 leil. for salg)	50	0	50	0
Myklebust felt CB-6-12-13 (38 leil. for salg)	38	5	23	15
Myklebust felt CB-8-11-14 (22 rekkehus for salg)	22	1	22	0
Sum	118	6	103	15

Per 1. tertial 2019 er det solgt seks selvfinansierte boliger, herav ett rekkehus og fem leiligheter på Myklebust. Salget av de selvfinansierte boligene har fått en god start i 2019, og det er sannsynlig at sist prisjustering etter markedet for å øke salget av særlig leilighetene har hatt en positiv effekt. Totalt er nå 103 av 118 boliger solgt. De gjenstående boligene til salgs er nå alle leiligheter i prosjekt 39082 Myklebust felt CB-6-12-13.

4 FINANSRAPPORT

Hjemmel for rapportering: rådmannen viser til reglement for finansforvaltningen (vedtatt i Kommunestyret 15.12.16 k-sak 76/16).

4.1 FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER BEREGNET TIL DRIFTSFORMÅL

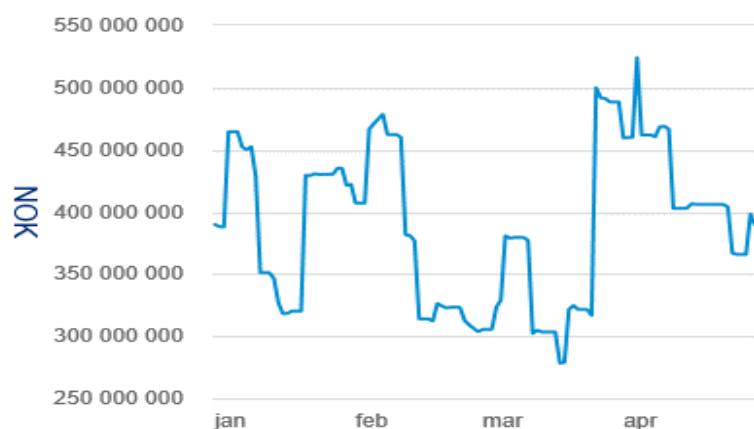
I pkt. 4 i finansreglementet er blant annet følgende omtalt under forvaltning av ledig likviditet:

«Forvaltning av ledig likviditet skal innrettes slik at kommunen kan dekke sin betalingsforpliktelse ved forfall. Kommunes likviditetsreserve skal normalt være plassert på konsernkonto i den banken kommunen har inngått bankavtale med. Trekkrettigheter på konsernkonto og eventuelle frie midler fra kommunale foretak på konsernkonto inngår også i kommunes likviditetsreserve. Det er en forutsetning for plassering at det foreligger en løpende 12 måneders likviditetsprognose. Plasseringen skal kunne finne sted dersom likviditetsprognose tillater den og tilfredsstillende avkastning oppnås. Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål skal forvaltes med lav finansiell risiko og høy likviditet»

I henhold til punkt over i finansreglement skal kommunen ha tilgjengelig driftslikviditet som minst er like stor som forventet likviditetsbehov de neste 90 dager. All likviditet utover driftslikviditet som ikke inngår i likviditetsbehov de neste 12 måneder i henhold til likviditetsprognose er overskuddslikviditet. Den kan plasseres i blant annet rentebærende verdipapirer utsendt eller garantert av den norske stat, norske statsforetak, norske kommuner eller fylkeskommuner, bank eller pengemarkedsfond med lav risiko og en løpetid innen 12 mnd.

Per 30.04.2019 er det ikke foretatt noen plassering av overskuddslikviditet. Midlene var plassert i kommunens hovedbankforbindelse med vilkår 3 mnd. NIBOR + avtalt margin. Deler av innskuddet, kr. 100 mill. er plassert på Plasseringskonto+ i hovedbankforbindelse, hvor renten er 10 basispunkter over betingelser på konsernkonto, mot at uttak varsles en mnd. i forveien.

Grafen under viser likviditetsutvikling pr. 30.04.2019:

4.2 FORVALTNING AV LÅNEPORTEFØLJEN

4.2.1 Låneporteføljen

I 2019 er det i opprinnelig budsjett vedtatt et samlet låneopptak på kr. 489,2 mill., herav kr 50 mill. i startlån og kr 358,7 mill. i kommunenes egne investeringer, kr 79,5 mill. til videre utlån til Sola tomteselskap KF og kr 1 mill. til videre utlån til Sola parkeringsselskap KF.

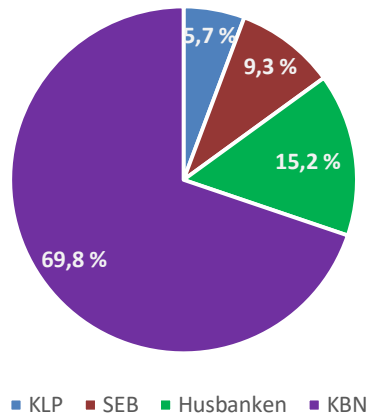
Per 30.04.2019 er det tatt opp kr 50 mill. i Husbanken (Startlån).

Per 30.04.2019 var den samlede låneporteføljen (Kommunalbanken, SEB, KLP og Husbanken, samt finansiell leasing) kr 1.957,9 mill., herav kr. 344,5 mill. i startlån, kr 95,8 mill. i mellomfinansiering (byggelån), kr. 0,3 mill. knyttet til finansiell leasing, kr 179,4 mill. i lån Sola Tomteselskap KF og kr 1.337,9 mill. i lån til egne investeringsprosjekter.

Tall i mill. kroner	30.04	31.12
Kommunalbanken AS	1303,4	1378,6
Skandinaviska Enskilda Banken AB/NUF	115,4	241,2
DNB	101,3	0
KLP Kommunekreditt AS	112,4	112,4
Sharp Nordic Finans (finansiell leasing)	0,3	0,3
Anordning avdrag (ikke bet.)	-19,4	-119,1
Husbanken (startlån)	344,5	299,8
Total lånegjeld	1957,9	1913,2
- herav lån til mellomfinansiering (byggelån)	95,8	95,8
- herav lån til egne investeringsprosjekter	1337,9	1337,9
- herav lån finansiell leasing	0,3	0,3
- herav lån Sola Tomteselskap KF	179,4	179,4
- Husbanken (startlån)	344,5	299,8

Motpartsoversikt i prosent:

Motpartoversikt i prosent

4.2.2 Renteutvikling, rentedurasjon, netto rentebærende lånegjeld og risiko

Vektet gjennomsnittrente totalt for kommunen var på 2,04 % per 30.04.2019. Rentesatsene tar opp i seg rentebytteavtalene, og gir dermed uttrykk for de reelle renteutgifter.

Sola kommune har følgende rentebytteavtaler per 30.04.19:

Finansinstitusjon	Startdato	Løpetid	Sluttdato	Betaler fast	Mottar flytende, margin 3M NIBOR	Beløp
Nordea Bank Finland PLC	30.12.2009	10	30.12.2019	4,679 %	0,000	60 000
Sparebank 1 SR-Markets	07.09.2011	10	07.09.2021	3,667 %	0,000	50 000
DNB Markets	19.06.2012	8	19.06.2020	3,090 %	0,000	50 000
Nordea Bank Finland PLC	19.06.2012	10	19.06.2022	3,217 %	0,000	50 000
Totalt						210 000

I tillegg har Sola kommune per 30.04.2019 en rentebytteavtale fra fast til flytende rente med Nordea (kr 24 mill.) Dette ble inngått i 2010 da kommunen har utnyttet differansen ved å inngå 5 og 10 års fastrenteavtaler med Husbanken, og rentebytteavtale fra fast til flytende rente i annen bank, og oppnår dermed gjennomsnittlig risikofri gevinst.

I henhold til pkt. 6.2 i finansreglement skal minimum 33 % av brutto låneporteføljen ha flytende renter (rentebinding under 1 år) og minimum 33 % skal ha fastrente (rentebinding over 1 år). Renten vurderes ut ifra at kommunen i utgangspunktet skal være rentenøytral.

Per 30.04.2019 er andel av lån med fastrente 32,9 %, mens flytende rente er på 67,1 %. Andel lån med fastrenter er på grensen til minimumskrav i finansreglement og må absolutt økes.

For å tilfredsstille kravet i finansreglementet om at kommunen skal være rentenøytral, må det ved årsskifte og hver tertial beregnes netto rentebærende lånegjeld. Ved beregning tar man utgangspunkt i brutto lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelser korrigert for gjennomsnittlig bankinnskudd i 2019, ansvarlig lån i Lyse, startlån og lån med rentekompensasjon i Husbanken. Beregningen per 30.04.2019 viser at ca. 52 % av netto rentebærende lånegjeld bør være på fastrente. I dag er andel på 32,9 %, noe som krever at framtidige låneopptak og deler av eksisterende lån bør overføres til fastrenter. I dialog med samarbeidspartnere har rådmannen lagt en strategi på hvordan håndterer dette for at vi oppnår det ønskende nivået. Det er to lån som sies opp i juni og slås sammen med et lån som forfaller i august. Dette utgjør ca. kr 207 mill. som da bes om tilbudet på fastrente f.eks. 3 eller 5 år. Videre er det et lån som forfaller 16.09. og som er planlagt å

refinansiere på fastrente sammen med deler av årets låneopptak. Når dette gjennomføres øker vi andel av fastrente omtrent på det nivået som beregning av netto rentebærende gjeld tilsier.

Per 30.04.2019 hadde 32,5 % av låneporteføljen forfall innen 12 mnd.

Per 30.04.2019 er samlet rentebindingstid på 1,72 år. I følge finansreglement skal den samlede gjeldsporteføljen ha en vektet renteløpetid (rentebindingstid) mellom 0,5-5 år. I en normalsituasjon skal den samlede gjeldsporteføljens vektete renteløpetid være 3 år. Tabell under viser rentebindingstid fordelt på intervall.

Intervall	Pålyedene i Nok	Renetebindingstid
Under 1 år	1 313 772 927	0,37
1 til 2 år	50 051 024	1,84
2 til 3 år	50 000 000	2,36
3 til 5 år	281 986 000	3,98
>5 år	261 778 000	6,07
Sum	1 957 587 951	1,72

I henhold til finansreglement skal det også etableres referanseindeks på den løpetid som gjeldsforvaltningen måles mot. 3-års markedsrente er på 2,05 %, mens kommunens gjennomsnittrente er på 2,04 %. Rådmannen presiserer at gjennomsnittrenten er justert for kredittpåslag.

4.2.3 Avdrag på lån

Etter reglene i KommuneLOVENS §50.7 a) skal gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke overstige den veide restlevetiden for kommunens avskrivbare anleggsmidler ved siste årsskifte, det vil si 01.01 i rapporteringsåret.

Rådmannen støtter seg til forenklet modell for beregning av minimumsavdrag:
*(Lånegjeld pr. 1. januar/anleggsmidler pr. 1. januar) * bokførte avskrivninger året før*

Etter forskriftet skal avskrivningene starte senest året etter at anleggsmidler er anskaffet eller tatt i bruk. Praksis i Sola kommune er i henhold til forskriftet ved at avskrivningene starter året etter anskaffelse.

Beregning av minimumsavdrag	2019
Minimumsavdrag (mill. i kroner) *	46,7

*Tomter holdes utenfor nevneren (sum anleggsmidler). I praksis gir dette et noe forhøyet og mer korrekt grunnlag.

I opprinnelig budsjett for 2019 var minimumsavdrag fastsatt til kr 46 mill., samt avdrag ut over minimum i drift til kr 15,7 mill. I tillegg er det budsjettert med kr 15 mill. i avdrag på startlån, samt kr 0,75 mill. i avdrag finansiell leasing.

4.3 FORVALTNING AV LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA

Langsiktige finansielle aktiva defineres som den delen av kommunes likviditet som etter vedtatt budsjett og likviditetsprognose ikke skal nyttes de neste fire år. Forvaltning av langsiktig finansielle aktiva må være adskilt fra forvaltning av ledig likviditet og andre midler til driftsformål. Under pkt. 5 i finansreglement beskrives retningslinjer som handler om forvaltning av langsiktige finansielle aktiva. Per 30.04.19 var det ingen aktive plasseringer.

4.4 STRESSTEST

I henhold til pkt. 9 i finansreglement skal kommunen foreta en stresstest som viser kommunens samlede netto renterisiko ved endring i rentekurven. Stresstesten per 30.04.19 viser at en renteøkning på 1 % vil i teorien kunne gi en maks tap på kr 2,6 mill. Derfor må andel av fast rente øker og rådmannen har lagt en strategi for å øke andel av fast rente, jfr. Omtale under avsnittet 4.2.2. om «renteutvikling, rentedurasjon, netto rentebærende lånegjeld og risiko»

Aktiva/passiva	Beløp i mill.	Prosent	Endringspar ameter	Beregnet tap
Gjeld med flytende rente (rentebindig under 1 år)	1 313	67,09 %	1 %	-13,3
Gjeld med fastrente (rentebinding over 1 år)	644	32,91 %		
Sum brutto lånegjeld	1 957			
Startlån	344		1 %	3,44
Rentekompensasjon	95		1 %	0,95
Lån til Lyse	166		1 %	1,66
Bankinnskudd	450		1 %	4,5
Sum utlån, rentekompensasjon og bankinnskudd	1 055			10,55
Mulig tap vil utgjøre				-2,58

5 OPPFØLGNING AV VERBALE PUNKTER FRA HØP

I dette kapittelet gir rådmannen en statusoppdatering på oppfølging av verbale punkter fra vedtatt HØP 2019-2020.

VERBALPUNKT 1

Det er et mål å øke antall lærlinger i kommunen. Rådmannen bes undersøke med nabokommuner som har betydelig høyere andel enn Sola, og foreslå endringer i Sola kommunes ordninger slik at vi kan ta inn flere lærlinger.

Status: Foreløpige undersøkelser viser at nabokommuner som har betydelig høyere andel lærlinger enn Sola har lagt opp sin interne finansieringsordning på en slik måte at de kommunale virksomhetene får kompensert lønnsutgifter til lærlingen i år 1, men ikke i år 2. I år 2 dekkes utgifter til lærlingen innenfor lærevirksomhetenes ordinære lønnsbudsjett. Begrunnelsen for dette er at lærlingene i år 2 er forutsatt å bidra til virksomhetens drift på en slik måte at behovet for annen bemanning reduseres noe. Rådmannen har startet arbeidet med å utrede hvordan en modell for å øke antall lærlinger kan gjennomføres i Sola, og saken vil bli lagt frem for Administrasjonsutvalget høsten 2019.

VERBALPUNKT 2

Kommunestyrets vedtak om 1 time gratis parkering i sentrum opprettholdes. Kommunalt lån til parkeringsselskapet knyttet til parkeringsanlegget, gjøres rentefritt i denne økonomiplanperioden.

Status: Følges opp ved innføring av avgiftsbelagt parkering

VERBALPUNKT 3

Rådmannen bes fremme en sak om fremtidige lokaler for kultur i Tananger. Blant alternativene som utredes skal være fortsatt bruk av gamle Haga skole, nytt bygg i Tananger sentrum, samt sambruk med ny skole på Jåsund.

Status: Sak vil bli fremmet høsten 2019.

VERBALPUNKT 4

Det vises til tidligere vedtak om matproduksjon til institusjoner og hjemmeboende. Det settes av midler til å gradvis gå i gang med ny ordning i løpet av andre halvår 2019.

Status: Rådmannen viser til F-sak 26/18 *Etablering av produksjonskjøkken*. Det er avsatt kr 2 mill. i 2019 i investeringsbudsjett samt kr 0,7 mill. i driftsbudsjett. I revidert nasjonalbudsjett er det varslet at tilskuddsordning for etablering av kjøkken i eksisterende sykehjem starter opp 1. oktober. Sola kommune vil søke på tilskuddet. Ombygging og kjøkkendrift vil planlegges i 2019, med forventet ombygging og oppstart kjøkkendrift i 2020.

VERBALPUNKT 5

2,75 millioner kroner av næringsfondet settes av til videre sentrumsutvikling i Sola og Tananger. Dette skal dekke tilskudd til Flyt, Sola Smaksfest og arkitektkonkurranse i Tananger (2019).

Resterende beløp brukes til å styrke egenfinansieringen av investeringer.

Status: Gjennomført

VERBALPUNKT 6

I 2020 økes midler til samlebevilgning formål uteareal og disse ekstra midlene skal brukes til oppgradering utstyr lekeplasser der apparater er fjernet.

Status: Rådmannen følger dette opp i HØP 20-23

VERBALPUNKT 7

Fornyng av kjøretøy, maskiner, utstyr og liknende innenfor teknisk drift skal der det er formålstjenlig være nullutslipps utstyr/kjøretøy.

Status: Det gjøres en vurdering i hvert enkelte tilfelle. Dette vil bli også forsøkt ivaretatt i revidering av ny klima- og energiplan.

VERBALPUNKT 8

Sola kommune søker om støtte til utstyr fra Den teknologiske skolesekken for å realisere Makerspace/teknologisk verksted ved alle skolene i kommunen.

Status: Sola kommune søkte og fikk midler fra Den teknologiske skolesekken til 4 skoler, i 2018. Ny utlysningrunde i mars 2019. Vi vil søke om midler til flere skoler. Skolene må innfri noen kriterier for å kunne tildeles midler.

VERBALPUNKT 9

Sola kommune vil utvide mulighetene for å velge et praktisk arbeidslivsfag som valgfag på ungdomsskolen. Det søkes om statlig tilskudd under ordningen «Et praktisk arbeidsrettet håndverksfag som valgfag i ungdomsskolen».

Status: Det finnes ingen tilskuddsordning for skoler / kommuner som i ungdomsskolen setter i gang med valgfaget «Praktisk håndverksfag». Sola ungdomsskole har personale med kompetanse til å gjennomføre faget, og har prøvd ut forsøkslæreplanen for «praktisk håndverksfag» i 10. klasse. De har vært veldig godt fornøyd med opplegget. Skolen har gitt årets 8.klassinger og 9.klassinger mulighet til å velge dette som valgfag neste år, men det har vært for få søkere til at det blir satt i gang. Dysjaland skule og Tananger ungdomsskole tilbyr ikke dette valgfaget neste skoleår.

VERBALPUNKT 10

Det fremmes en sak våren 2019 som utreder mulighetene for at ordningen med støtte til bygg/anlegg innen idrett, utvides til å omfatte bygg/anlegg som eies og brukes av andre typer frivillige lag og foreninger. I de tilfeller det ikke er aktuelt med tippemidler dekker laget 2/3 selv mens kommunen bidrar med 1/3.

Status: Det blir fremmet en sak i løpet av høsten 2019.

VERBALPUNKT 11

Prøveordningen med fritt brukervalg i avlastning avsluttes grunnet stor utgiftsøkning. Rådmannen bes undersøke muligheten for at de som allerede har valgt annen leverandør enn kommunen kan beholde denne, forutsatt at leverandør er villig til å redusere timepris til lik kommunens timepris.

Status: Fritt brukervalg avvikles ila 2019, prosess på dette er i gang.

VERBALPUNKT 12

Ingen gebyrer innen byggesak skal økes med mer enn maks 5 %.

Status: Gjennomført

VERBALPUNKT 13

Det samlede tilskuddet til lag og foreninger skal ikke reduseres.

Status: Gjennomført

VERBALPUNKT 14

Sola kommune støtter kirkevergens vurdering om at Tananger kapell er i dårlig stand og har store vedlikeholdsbehov, samtidig som det er lite behov for videre bruk av bygget. Rådmannen bes fremme sak der følgende er besvart:

1. Er det lag/organisasjoner/interessegruppe som er interessert å overta bygget?
2. Avklare med vernemyndighetene om bygget kan saneres.

Status: Rådmannen er i dialog med kirkeverge og vernemyndigheter om hvilke bruksmuligheter bygget har. Når dette er avklart vil en sjekke om andre aktører er interessert i å overta bygget. Det avklares samtidig med vernemyndighetene om mulighet for sanering.

6 KOMMUNALE FORETAK

6.1 SOLA TOMTESELSKAP KF

Rapportering per 1. tertial for Sola tomteselskap KF følger i vedlegg 2.

Rådammens kommentar:

Rådmannen foreslår redusere foretakets låneopptak i 2019 med kr 7,3 mill. i henhold endringene som er meldt av foretaket. Nytt låneopptak for foretaket i 2019 utgjør da totalt kr 72,2 mill.

6.2 SOLA PARKERINGSSKAP KF

Rapportering for Sola parkeringsselskap KF vil skje i forbindelse med 2. tertial.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.